

Suvestinė redakcija nuo 2016-01-01 iki 2016-12-31

Istatymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [90-2777](#); Žin. 2000, Nr. [101-0](#), i. k. 1001010ISTAI-2048

Nauja redakcija nuo 2016-01-01:

Nr. [XII-1856](#), 2015-06-25, paskelbta TAR 2015-07-03, i. k. 2015-10818

LIETUVOS RESPUBLIKOS POLICIJOS ĮSTATYMAS

2000 m. spalio 17 d. Nr. VIII-2048
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos policijos (toliau – policija) veiklos teisinius pagrindus, policijos veiklos principus, policijos uždavinius, funkcijas, organizacinę struktūrą, policijos bendradarbiavimo su gyventojais, nevyriausybinėmis organizacijomis, savivaldybių ir kitomis Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybių narių, kitų užsienio valstybių institucijomis, įstaigomis ar tarptautinėmis organizacijomis pagrindus, policijos generalinio komisaro skyrimo ir atleidimo tvarką, policijos pareigūnų įgaliojimus, teises, pareigas, atsakomybę ir prievartos panaudojimo teisėtumo sąlygas, Europos Sąjungos valstybių narių ir asocijuotų Šengeno valstybių teisėsaugos pareigūnų teises ir pareigas vykdant bendrąsias operacijas Lietuvos Respublikos teritorijoje, policijos finansavimo šaltinius ir formas.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bendroji operacija** – Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatyta viešosios tvarkos ir saugumo palaikymo ir nusikalstamų veikų prevencijos tikslais rengiama bendro patruliavimo, antiteroristinė, pagalbos teikimo didelių susibūrimų ir panašių didelių renginių, nelaimių ar didelių avarių atvejais operacija Lietuvos Respublikos teritorijoje, vykdoma pasitelkus Europos Sąjungos valstybių narių ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių teisėsaugos pareigūnus, arba operacija Europos Sąjungos valstybių narių ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių teritorijoje, vykdoma pasitelkus Lietuvos Respublikos policijos pareigūnus.

2. **Fizinė prievarta** – fizinės jėgos ar kovinių imtynių veiksmų ir (arba) specialiųjų policijos priemonių naudojimas.

3. **Kadencija** – šio įstatymo nustatytas tarnybos laikotarpis eiti tam tikras pareigas.

4. **Policija** – asmens, visuomenės saugumą ir viešąją tvarką užtikrinanti policijos įstaigų ir policijos pareigūnų sistema.

5. **Policijos įstaiga** – šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, įgyvendinantis įstatymuose ir kituose teisės aktuose jam pavestus policijos uždavinius. Prie policijos įstaigų priskiriama policijos profesinio mokymo įstaiga.

6. **Policijos pareigūnas** (toliau – pareigūnas) – Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute (toliau – Statutas) nustatyta tvarka į pareigūno pareigas priimtas statutinis valstybės tarnautojas, atliekantis įstatymuose nustatytas policijos funkcijas, kuriomis užtikrinamas policijos uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas, turintis įstatymų suteiktus viešojo administravimo įgaliojimus dėl sau nepavaldžių asmenų ir (ar) vadovaujantis policijos pareigūnams.

7. **Policijos pareigūno statusas** – šiame įstatyme, Statute ir kituose įstatymuose nustatytų policijos pareigūnų teisių ir pareigų visuma.

8. **Prevenčinis pokalbis** – įgalioto policijos pareigūno pokalbis su rizikos grupės ar kitu asmeniu siekiant išsiaiškinti asmens antisocialinio elgesio priežastis, nuostatas ir mėginant jas, kiek įmanoma, sumažinti ar panaikinti įtikinėjimo būdu. Prevencinio pokalbio metu asmuo yra supažindinamas su galimais teisiniais padariniais dėl galimų neteisėtų veiksmų atlikimo.

9. **Prievarta** – policijos veiklos metodas, kuriuo siekiama įgyvendinti policijai pavestus uždavinius ir kuris taikomas, kai nevykdomi policijos reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Pareigūnas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali naudoti psichinę ar (ar) fizinę prievartą.

10. **Psichinė prievarta** – įspėjimas (žodžiu arba veiksmu) apie ketinimą naudoti fizinę prievartą. Psichinei prievartai prilyginamas specialiosios policijos priemonės parengimas prirėkus naudoti, šaunamojo ginklo demonstravimas arba įspėjamieji šūviai.

11. **Rizikos grupės asmuo** – asmuo:

1) kuriam taikomos prevencinio poveikio priemonės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus;

2) kuriam įteiktas pranešimas apie įtarimą dėl tyčinės nusikalstamos veikos padarymo;

3) kuris yra nuteistas už tyčinės nusikalstamos veikos padarymą (kol išnyks teistumas);

4) kuris pripažintas kaltu dėl tyčinės nusikalstamos veikos padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas pagal laidavimą (kol pasibaigs laidavimo terminas);

5) kuris pripažintas kaltu dėl tyčinės nusikalstamos veikos padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas susitaikius su nukentėjusiuoju (kol sueis vieni metai nuo susitaikymo dienos);

6) kuris sistemingai daro administracinius viešosios tvarkos pažeidimus (nusižengimus) ar smulkius svetimo turto grobimus;

7) kuris du ar daugiau kartų yra nubaustas už transporto priemonių vairavimą, nes vairavo neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų;

8) kuris yra įrašytas į narkologinių ligonių įskaitą;

9) dėl kurio yra faktinių duomenų, rodančių, kad jis neteisėtai disponuoja naminiais alkoholiniais gėrimais ar akcizais apmokestinamomis prekėmis.

12. **Rotacija** – pareigūno perkėlimas šiame įstatyme numatytais atvejais Statuto nustatyta tvarka į kitas lygiavertes pareigas toje pačioje arba kitoje policijos įstaigoje, pasibaigus šiame įstatyme nustatytai kadencijai.

13. **Specialiosios policijos priemonės** – įstatymų ir tarptautinių teisės aktų nedraudžiamos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintos policijos gynybos priemonės, kurios gali būti naudojamos psichinės ar fizinės prievartos metu.

14. **Studentas** – asmuo, kuris policijos generalinio komisaro siuntimu studijuoja aukštojoje policijos pareigūnų rengiančioje ne vidaus reikalų sistemos švietimo įstaigoje (toliau – kita švietimo įstaiga) pagal nustatyta tvarka akredituotas ir su policijos generaliniu komisaru suderintas studijų programas ir yra pasirašęs stojimo į vidaus tarnybą sutartį.

3 straipsnis. Policijos veiklos teisiniai pagrindai

1. Policija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Statutu, šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais.

2. Kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai policijai taikomi tiek, kiek santykių nereglamentuoja šis įstatymas.

4 straipsnis. Policijos veiklos principai

1. Policija, vadovaudamasi įstatymais ir kitais teisės aktais ir įgyvendindama policijos uždavinius, nešališkai gina visus asmenis, esančius Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepaisydama jų rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės ar turtinės padėties, religijos ar tikėjimo, įsitikinimų, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, negalios, amžiaus, lytinės orientacijos.

2. Policijos veikla grindžiama profesinės etikos, pagarbos žmogaus teisėms, humanizmo, visuomenės moralės, teisėtumo, politinio neutralumo, veiklos viešumo ir konfidencialumo derinimo, tarnybinio pavaldumo, subsidiarumo, taip pat prievartos naudojimo tik būtiniais atvejais ir jos panaudojimo proporcingumo principais.

5 straipsnis. Policijos uždaviniai

1. Policijos uždaviniai yra:
 - 1) žmogaus teisių ir laisvių apsauga;
 - 2) asmens, visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimas;
 - 3) neatidėliotinos pagalbos teikimas asmenims, kai ji būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų), ekstremaliųjų situacijų ar panašių veiksmų;
 - 4) nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevencija;
 - 5) nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) atskleidimas ir tyrimas;
 - 6) eismo automobilių keliais priežiūra.
2. Policijos uždavinių įgyvendinimo ypatumai diplomatinėse atstovybėse, karinėse teritorijose ir kituose specialaus teisinio režimo objektuose gali būti nustatyti kituose įstatymuose ir tarptautiniuose teisės aktuose.

6 straipsnis. Pagrindinės policijos funkcijos

1. Policija:
 - 1) pagal kompetenciją rengia ar dalyvauja rengiant prevencijos ir kontrolės, teisėsaugos stiprinimo priemonių projektus ir šias priemones įgyvendina;
 - 2) pagal kompetenciją įgyvendina nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevenciją, atskleidimą ir atlieka jų tyrimą, analizuoja ir atskleidžia padarytų nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) priežastis bei sąlygas ir imasi teisės aktuose nustatytų priemonių joms pašalinti;
 - 3) renka, kaupia, analizuoja ir apibendrina informaciją apie kriminogeninių procesų (nusikalstamų grėsmių) įtaką valstybei, teikia šią informaciją ir siūlymus dėl neigiamos kriminogeninių procesų (nusikalstamų grėsmių) įtakos valstybei mažinimo suinteresuotoms institucijoms;
 - 4) registruoja ir nagrinėja pareiškimus ir pranešimus apie rengiamas, daromas ar padarytas nusikalstamas veikas ir administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus);
 - 5) taiko administracinio poveikio ir kitokias prevencijos priemones;
 - 6) atlieka pasislėpusių įtariamųjų, kaltinamųjų, nuteistųjų, be žinios dingusių asmenų ir pasižalinusių iš sveikatos priežiūros įstaigų asmenų, kuriems teismas taikė priverčiamąsias medicinos priemones, kitų asmenų paiešką, nustato asmens tapatybę, taip pat rastų neatpažintų lavonų asmens tapatybę;
 - 7) vykdo kriminalinę žvalgybą;
 - 8) sudaro kriminalistines kartotekas ir kolekcijas;
 - 9) pagal kompetenciją įgyvendina Europos Sąjungos ir tarptautinių teisės aktų nuostatas, dalyvauja Europos Sąjungos institucijų, įstaigų, tarnybų, agentūrų ir tarptautinių organizacijų veikloje;
 - 10) vykdo asmens ir jo turto apsaugą nuo nusikalstamo poveikio;
 - 11) tvarko asmens duomenis, išduoda ir keičia Lietuvos Respublikos pilietybę ir asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus;
 - 12) atlieka užsieniečių teisinės padėties Lietuvos Respublikoje kontrolę;
 - 13) organizuoja ir įgyvendina viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimo priemones;
 - 14) teikia nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) ar bejėgiškos būklės asmenims neatidėliotiną pagalbą, reikalingą gyvybei, sveikatai ar turtui išsaugoti;
 - 15) atlieka eismo automobilių keliais priežiūrą ir patruliuoja viešose vietose;
 - 16) įstatymų nustatytais atvejais išduoda licencijas, leidimus ir kontroliuoja, kaip laikomasi nustatytų licencijuojamos veiklos sąlygų;
 - 17) įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka vykdo teismų nuosprendžius, nutarimus ir nutartis;
 - 18) nustatyta tvarka užtikrina policijos įstaigose laikomų sulaikytų, suimtų ir nuteistų asmenų apsaugą ir priežiūrą;
 - 19) nustatyta tvarka atlieka sulaikytų, suimtų ir nuteistų asmenų konvojavimą;

20) saugo Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigas ir Lietuvos Respublikoje esančias užsienio šalių diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigas;

21) atlieka pretendentų į policijos profesinio mokymo ar kitas švietimo įstaigas atranką;

22) rengia pareigūnus ir tobulina jų kvalifikaciją.

2. Policija atlieka ir kitas įstatymuose jai pavestas funkcijas, skirtas policijos uždaviniams įgyvendinti.

3. Naujos funkcijos policijai pavedamos tik užtikrinus jų finansavimą iš valstybės biudžeto.

7 straipsnis. Policijos veiklos viešumas

1. Policija, nepažeisdama įstatymais ginamų asmens ir visuomenės interesų, apie savo veiklą teisės aktų nustatyta tvarka informuoja valstybės ir savivaldybių institucijas ir visuomenę. Policijos generalinis komisaras vieną kartą per pusmetį pateikia visuomenei informaciją apie policijos veiklą Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) interneto svetainėje, o kai yra galimybių, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones.

2. Policija negali teikti ar viešai skelbti informacijos, kuri yra valstybės, tarnybos, komercinė, pramoninė ar banko paslaptis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Neskelbiama tarnybinės veiklos metu gauta informacija, kuri pažeistų asmens nekaltumo prezumpciją, pakenktų žmogaus garbei, orumui ar saugumui, fizinių ir juridinių asmenų teisėtiems interesams, sutrukdytų užtikrinti nusikalstamų veikų ar administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevenciją, išaiškinimą arba lemtų jų padarymą.

8 straipsnis. Teisė gauti informaciją

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės privalo policijos prašymu arba pagal atskiras duomenų teikimo sutartis policijai neatlygintinai teikti jos uždaviniams įgyvendinti būtinus šių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių tvarkomus valstybės registrų (kadastrų) ir žinybinių registrų, klasifikatorių, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų duomenis.

2. Kiti juridiniai asmenys, organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniai, taip pat fiziniai asmenys jų tvarkomus duomenis, būtinus policijos uždaviniams įgyvendinti, neatlygintinai teikia policijai, jeigu tai yra nustatyta kituose įstatymuose.

9 straipsnis. Duomenų tvarkymas policijoje

1. Policijos uždaviniams įgyvendinti būtini duomenys tvarkomi Policijos informacinėje sistemoje (POLIS) ir kituose žinybiniuose registruose ir informacinėse sistemose, o įstatymų nustatytais atvejais – valstybės registruose. Tvarkydama duomenis, policija turi teisę juos rinkti naudodama technines priemones.

2. Policija būtinus policijos uždaviniams įgyvendinti asmens duomenis, įskaitant asmens kodą, tvarko be duomenų subjekto sutikimo.

3. Europos Sąjungos teisės aktų, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka policija tvarkomus duomenis teikia užsienio valstybių teisėsaugos institucijoms, Europos Sąjungos institucijoms ir tarptautinėms organizacijoms nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir prevencijos, viešosios tvarkos užtikrinimo tikslais, taip pat neatidėliotinos pagalbos teikimo asmenims, kuriems ši pagalba būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo ir kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų, stichinių nelaimių ar panašių veiksnių, tikslais.

4. Asmens prašymu įstatymų nustatyta tvarka policija privalo pateikti savo tvarkomuose žinybiniuose registruose, informacinėse sistemose ir duomenų rinkmenose turimus duomenis apie šį asmenį, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus. Apie pradėtus tvarkyti duomenis ar duomenų teikimą tretiesiems asmenims policijos iniciatyva duomenų subjektai neinformuojami, išskyrus policijos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus atvejus. Draudžiama iš policijos tvarkomų žinybinių registrų, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų teikti asmenims informaciją apie kitus asmenis, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip.

10 straipsnis. Vidaus reikalų ministro kompetencija policijos veiklos srityse

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras (toliau – vidaus reikalų ministras), be Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatyme jam nustatytų įgaliojimų:

- 1) nustato pagrindines policijos strategijos kryptis įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą;
- 2) tvirtina policijos veiklos strateginio planavimo dokumentus ir kontroliuoja, kaip jie įgyvendinami;
- 3) rekomenduoja policijos generaliniam komisarui panaikinti policijos generalinio komisaro ar policijos generaliniam komisarui pavaldžių įstaigų vadovų priimtus teisės aktus, kurie, ministro nuomone, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, Europos Sąjungos teisės aktams, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, kitiems teisės aktams;
- 4) Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) pavedus, tvirtina Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatus;
- 5) leidžia policijos generaliniam komisarui siųsti į tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos pareigūnus dalyvauti bendrosiose su Europos Sąjungos valstybių narių ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių pareigūnais antiteroristinėse operacijose šių valstybių teritorijose ar kreiptis į šias valstybes su prašymu leisti pasitelkti jų teisėsaugos pareigūnus dalyvauti bendrosiose antiteroristinėse operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje;
- 6) siūlo policijos generalinio komisaro kandidatūrą;
- 7) policijos generalinio komisaro teikimu skiria ir atleidžia policijos generalinio komisaro pavaduotojus;
- 8) vykdo su policijos veikla susijusius kitus įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

11 straipsnis. Policijos bendradarbiavimas su kitomis valstybės, savivaldybių institucijomis ir visuomene

1. Policija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos teisėsaugos institucijomis.
2. Policija bendradarbiauja su kitomis valstybės ar savivaldybių institucijomis, įstaigomis, asociacijomis, kitais asmenimis, įgyvendindama nusikalstamų veikų kontrolės, prevencijos, kitas programas ir kitaip įtraukdama juos į šią veiklą. Policija ypatingą dėmesį skiria bendradarbiavimui su visuomene, siekdama, kad būtų teikiama abipusė pagalba ir visuomenės nariai dalyvautų užtikrinant viešąją tvarką, asmens ir visuomenės saugumą.
3. Policija įstatymų ir (ar) kitų teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su viešosios informacijos rengėjais ir skleidėjais. Policija gali pati rengti ir leisti visuomenės informavimo priemonės, kuriose teikiama informacija apie nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevencijos priemonių, policijos uždavinių įgyvendinimą ir skelbiama kita su policijos veikla susijusi informacija.
4. Policija remia ir inicijuoja įvairias prevencines ir teisinio švietimo programas, propaguoja teises žinias mokymo įstaigose, visuomenės informavimo priemonėse.

12 straipsnis. Tarptautinis policijos bendradarbiavimas

1. Policijos bendradarbiavimas su Europos Sąjungos institucijomis, įstaigomis, tarnybomis, agentūromis, tarptautinėmis organizacijomis ir Europos Sąjungos valstybių narių ir asocijuotų Šengeno valstybių kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis vyksta vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir nacionaliniais teisės aktais. Su kitų valstybių kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis bendradarbiavimas, ypač keitimosi informacija, susijusia su asmens duomenimis, valstybės ar tarnybos paslaptimi bei nusikalstamų veikų tyrimo ir kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo srityse, vyksta vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.
2. Lietuvos Respublikai vykdant tarptautinius įsipareigojimus ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais, Lietuvos Respublikos pareigūnai gali būti siunčiami į užsienio valstybių institucijas, įstaigas, tarnybas ir agentūras, Europos Sąjungos institucijas ir kitas tarptautines organizacijas atstovauti policijai, atlikti kitų su policijos veikla susijusių funkcijų, dalyvauti bendrosiose operacijose. Šių pareigūnų teisės, pareigos, imunitetas, atsakomybė ir socialinės

garantijos nustatomos Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, kituose tarptautiniuose ir nacionaliniuose teisės aktuose.

3. Europos Sąjungos teisės aktų ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais atvejais į Lietuvos Respublikos teritoriją gali būti atsiųsti kitų valstybių pareigūnai. Šių pareigūnų teisės, pareigos, atsakomybė ir socialinės garantijos nustatomos Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, kituose tarptautiniuose ir nacionaliniuose teisės aktuose.

4. Europos Sąjungos valstybių narių ir asocijuotų Šengeno valstybių teisėsaugos pareigūnai, paskirti dalyvauti bendrosiose operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje, įgyja šio įstatymo 21, 22, 23, 24 ir 25 straipsniuose nustatytas pareigūnų teises ir pareigas. Šias teises ir pareigas jie gali įgyvendinti tik Lietuvos Respublikos pareigūnams vadovaujant ir paprastai šiems dalyvaujant.

13 straipsnis. Profesinė policijos pareigūnų šventė

Profesinė Lietuvos policijos pareigūnų šventė – Policijos diena yra spalio 2-oji.

14 straipsnis. Policijos vardas, standartas ir ženklas

1. Steigiami juridiniai asmenys (išskyrus policijos įstaigas) savo ar savo atstovybės (ar filialo) pavadinime vartoti žodį „policija“ gali tik turėdami policijos generalinio komisaro sutikimą.

TAR pastaba. 14 straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos juridinių asmenų, jų atstovybių (filialų), kurie buvo įsteigti ar kurių įsteigimo procedūros buvo pradėtos iki įstatymo Nr. XII-1856 įsigaliojimo (2016-01-01), pavadinimams.

2. Policija turi standartą ir ženklą. Policijos standartą ir ženklą tvirtina policijos generalinis komisaras.

15 straipsnis. Policijos veiklos kontrolė

1. Policijos veiklą įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja vidaus reikalų ministras ir tam įgaliotos institucijos.

2. Pareigūno tarnybos metu gali būti atliekamas neviešas patikrinimas, kurio metu fiksuojami duomenys ir jų pagrindu vertinama, kaip pareigūnas įgyvendina policijos uždavinius (toliau – slaptas policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimas). Slaptas policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimas grindžiamas teisėtumo, viešojo intereso apsaugos, žmogaus ir piliečių teisių bei laisvių užtikrinimo principais. Slaptą policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimą atliekantys pareigūnai privalo neatskleisti patikrinimo metu paaiškėjusių pareigūno asmeninio gyvenimo aplinkybių, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus.

3. Atliekant slaptą policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimą, pareigūno tarnybos vietoje gali būti daromi vaizdo ar garso įrašai. Leidimą atlikti šį patikrinimą ir daryti vaizdo ar garso įrašus duoda policijos generalinis komisaras ar jo įgaliotas pareigūnas.

4. Atliekant slaptą policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimą, tikrinamam pareigūnui gali būti pateikiama tikrovės neatitinkanti situacija ar dokumentai ir (arba) gali būti pasitelkiami policijoje nedirbantys asmenys (šių sutikimu), ir (arba) sudaroma situacija, kuriai išspręsti tikrinamas pareigūnas turi imtis teisės aktuose nustatytų veiksmų ir (ar) priemonių.

5. Slapto policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimo metu gauti duomenys negali būti panaudoti kaip įrodymai sprendžiant tikrinto pareigūno atsakomybės klausimą. Šie duomenys naudojami atliekant pareigūno tarnybinės veiklos vertinimą.

6. Slapto policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimo metu nustatčius, kad tikrinamo pareigūno veiksmai turi kito, su šio atliekamo patikrinimo apimtimi ir tikslu nesusijusio, teisės pažeidimo požymių, inicijuojamas tyrimas teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Apie atliktą slaptą policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimą tikrintam pareigūnui ir jo tiesioginiam vadovui turi būti pranešta per 3 mėnesius nuo šio patikrinimo pabaigos.

8. Policijos įstaigų vidaus kontrolės ir slapto policijos uždavinių įgyvendinimo patikrinimo tvarką nustato policijos generalinis komisaras.

II SKYRIUS POLICIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

16 straipsnis. Policijos įstaigos ir jų vidaus struktūra

1. Policijos įstaigos yra Policijos departamentas ir kitos policijos įstaigos.
2. Policijos įstaigos struktūriniai padaliniai gali būti biuras, apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, valdyba, policijos komisariatas, tarnyba, skyrius, rinktinė, poskyris, kuopa, policijos nuovada, būrys, grupė.
3. Biuras yra Policijos departamento struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 2 valdybos.
4. Apskrities vyriausiasis policijos komisariatas yra Policijos departamento struktūrinis padalinys, įgyvendinantis policijos uždavinius policijos generalinio komisaro įsakymu nustatytoje teritorijoje. Apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą gali sudaryti valdybos, tarnybos, policijos komisariatai, skyriai, rinktinės, poskyriai, kuopos, policijos nuovados, būriai, grupės.
5. Valdyba yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 2 tarnybos ar skyriai.
6. Policijos komisariatas yra apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūrinis padalinys. Policijos komisariatą gali sudaryti skyriai, poskyriai, policijos nuovados, būriai, grupės.
7. Tarnyba yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 2 skyriai ar poskyriai.
8. Skyrius yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kuriame yra ne mažiau kaip 5 pareigybės. Skyrius taip pat gali būti biuro, apskrities vyriausiojo policijos komisariato, valdybos, policijos komisariato, tarnybos struktūrinė dalis, kurią sudaro ne mažiau kaip 4 pareigybės.
9. Rinktinė yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 3 būriai, bet ne daugiau kaip 4 kuopos. Rinktinė taip pat gali būti biuro ar valdybos struktūrinė dalis.
10. Poskyris yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 4 pareigybės. Poskyris taip pat gali būti biuro, apskrities vyriausiojo policijos komisariato, valdybos, policijos komisariato, tarnybos, skyriaus, rinktinės struktūrinė dalis.
11. Kuopa yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 2 būriai. Kuopa taip pat gali būti biuro, valdybos, tarnybos ar rinktinės struktūrinė dalis.
12. Policijos nuovada yra apskrities vyriausiojo policijos komisariato ar policijos komisariato struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 3 pareigybės. Policijos nuovada taip pat gali būti steigiamą apskrities vyriausiojo policijos komisariato ar policijos komisariato struktūriniuose padaliniuose. Policijos nuovadoje gali būti steigiamos grupės.
13. Būrys yra policijos įstaigos struktūrinis padalinys, kurį sudaro ne mažiau kaip 6 pareigybės. Būrys taip pat gali būti biuro, apskrities vyriausiojo policijos komisariato, valdybos, policijos komisariato, tarnybos, skyriaus, rinktinės, poskyrio, kuopos struktūrinė dalis.
14. Grupė yra struktūrinis padalinys, kuris gali būti steigiamas visose policijos įstaigose ir jų struktūriniuose padaliniuose. Grupę sudaro ne mažiau kaip 3 pareigybės.

17 straipsnis. Policijos departamentas

1. Policijos departamentas yra vidaus reikalų centrinė įstaiga, atliekanti šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas, reikalingas policijos uždaviniams įgyvendinti.
2. Policijos departamento, kaip viešojo juridinio asmens, teisės ir pareigas įgyvendina ir jam vadovauja policijos generalinis komisaras.
3. Policijos departamentą steigia Vyriausybė.
4. Policijos departamento administracijos struktūrą tvirtina policijos generalinis komisaras, suderinęs su vidaus reikalų ministru.

18 straipsnis. Kitos policijos įstaigos

1. Policijos generalinis komisaras gali steigti Policijos departamentui pavaldžias policijos įstaigas ir pavesti joms atlikti tam tikras policijos funkcijas.
2. Policijos įstaigos gali būti steigiamos teritoriniu ir neteritoriniu principu.
3. Policijos įstaigos turi viešojo juridinio asmens statusą.

4. Policijos įstaigai vadovauja, jos, kaip viešojo juridinio asmens, teises ir pareigas įgyvendina viršininkas. Policijos įstaigos viršininką Statute nustatyta atrankos tvarka į pareigas skiria ir iš jų atleidžia policijos generalinis komisaras.

19 straipsnis. Policijos generalinis komisaras ir policijos generalinio komisaro pavaduotojai

1. Policijos generalinis komisaras:

1) nustato ir tvirtina Policijos departamentui pavaldžių policijos įstaigų vidaus struktūrą ir policijos įstaigų pareigybių sąrašus;

2) prižiūri, koordinuoja ir kontroliuoja Policijos departamentui pavaldžių įstaigų veiklą;

3) organizuoja Policijos departamentui pavaldžių įstaigų veiklai būtiną materialinę techninę aprūpinimą;

4) tvirtina jo steigiamų policijos įstaigų nuostatus;

5) įstatymų nustatyta tvarka rengia ir teikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai Policijos departamento biudžeto projektą;

6) atsako už policijai nustatytų uždavinių įgyvendinimą;

7) gavęs vidaus reikalų ministro leidimą, kreipiasi į Europos Sąjungos valstybės nares ir (ar) asocijuotas Šengeno valstybes su prašymu paskirti jų teisėsaugos pareigūnus dalyvauti bendrosiose antiteroristinėse operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje, siunčia į tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos pareigūnus dalyvauti bendrosiose antiteroristinėse operacijose Europos Sąjungos valstybių narių ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių teritorijose;

8) nustato Europos Sąjungos valstybių narių ir (ar) asocijuotų Šengeno valstybių teisėsaugos pareigūnų dalyvavimo bendrosiose operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje tvarką;

9) nustato kursantų ir studentų pasitelkimo šiame įstatyme nustatytoms funkcijoms atlikti sąlygas ir tvarką;

10) tvirtina policijos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas;

11) vykdo kitus įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus.

2. Policijos generalinio komisaro įsakymai ir nurodymai privalomi pareigūnams. Policijos generalinis komisaras turi teisę atšaukti pavaldžių pareigūnų priimtus neteisėtus sprendimus, išskyrus sprendimus, priimtus nagrinėjant administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus) ir atliekant ikiteisminį tyrimą.

3. Policijos generalinį komisarą vidaus reikalų ministro siūlymu ir Vyriausybės teikimu 5 metų kadencijai skiria ir atleidžia Respublikos Prezidentas. Policijos generalinis komisaras yra tiesiogiai pavaldus vidaus reikalų ministrui ir atskaitingas Respublikos Prezidentui.

4. Policijos generaliniu komisaru gali būti asmuo, įgijęs ne žemesnį negu aukštąjį universitetinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir socialinių mokslų srities magistro kvalifikacinį laipsnį arba vienpakopį aukštąjį teisinį išsilavinimą ir turintis ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį einant vadovo pareigas vidaus tarnybos sistemoje.

5. Laikiniai, kol nėra policijos generalinio komisaro, jo funkcijas vidaus reikalų ministro pavedimu atlieka vienas iš policijos generalinio komisaro pavaduotojų.

6. Policijos generalinio komisaro pavaduotojus į pareigas skiria ir iš jų atleidžia vidaus reikalų ministras policijos generalinio komisaro teikimu. Policijos generalinio komisaro pavaduotojų įgaliojimų trukmė yra susieta su policijos generalinio komisaro įgaliojimų trukme. Pasibaigus policijos generalinio komisaro kadencijai arba atleidus jį iš pareigų, policijos generalinio komisaro pavaduotojai pareigas eina tol, kol Statuto nustatyta tvarka paskiriami policijos generalinio komisaro pavaduotojai.

7. Policijos generalinis komisaras atleidžiamas iš pareigų:

1) jo paties prašymu;

2) dėl sveikatos būklės, kai yra Centrinės medicinos ekspertizės komisijos išvada dėl negalėjimo tęsti tarnybą;

3) kai savo poelgiu pažemina pareigūno vardą;

4) kai įsiteisėja teismo nuosprendis, kuriuo jis nuteisiamas už padarytą nusikalstamą veiką, arba kai buvo padaręs tyčinį nusikaltimą;

5) kai pereina į renkamas pareigas arba pareigas, į kurias skiriama konkurso būdu, arba kai yra paskirtas į valstybės tarnautojo pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu;

- 6) kai netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;
 - 7) pasibaigus kadencijai, jeigu nepaskiriamas kitai kadencijai;
 - 8) kai dėl laikinojo nedarbingumo neatvyko į tarnybą daugiau kaip 120 kalendorinių dienų iš eilės arba daugiau kaip 140 kalendorinių dienų per paskutinius 12 mėnesių, jeigu įstatymuose nenustatyta, kad tam tikros ligos atveju pareigos paliekamos ilgesnį laiką, ir liga nesusijusi su sužeidimu, suluošinimu ar kitu sveikatos sutrikdymu atliekant tarnybos pareigas;
 - 9) kai jam sukančia Statute nustatytas amžius;
 - 10) kai paaiškėja Statute nustatytų aplinkybių, dėl kurių draudžiama priimti į vidaus tarnybą ir kurios priimant policijos generalinį komisarą į komisaro pareigas nebuvo žinomos;
 - 11) kai įsiteisėja teismo sprendimas, kuriuo pripažįstamas neteisėtu sprendimas dėl policijos generalinio komisaro priėmimo į tarnybą policijoje;
 - 12) jo paties prašymu dėl išėjimo į pensiją;
 - 13) kai jam paskiriama tarnybinė nuobauda – atleidimas iš tarnybos policijoje;
 - 14) kai jam įstatymų nustatyta tvarka atimamos specialiosios teisės, susijusios su tiesioginių pareigų atlikimu.
8. Policijos generalinis komisaras, kurio kadencija pasibaigė ar kuris atleidžiamas iš pareigų jo paties prašymu, jeigu sutinka, pareigas eina tol, kol paskiriamas kitas policijos generalinis komisaras.
9. Šio straipsnio 7 dalies 7 punkte nurodytu pagrindu atleistam iš pareigų policijos generaliniam komisarui be atrankos siūloma eiti bet kurias laisvas pareigas bet kurioje policijos įstaigoje. Jeigu jis nesutinka eiti siūlomas pareigas, išmokama Statute nustatyta kompensacija.
10. Buvęs policijos generalinis komisaras, atleistas iš šių pareigų šio straipsnio 7 dalies 1, 5 ir 7 punktuose nurodytais pagrindais, 5 metus nuo atleidimo dienos be atrankos gali būti paskirtas į bet kurias laisvas pareigūno pareigas policijoje.
11. Policijos generalinio komisaro, policijos generalinio komisaro pavaduotojų ir jų šeimos narių ar jų turto apsauga, kai dėl einamų pareigų kyla reali grėsmė jų gyvybei, sveikatai ar turtui, užtikrinama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

III SKYRIUS

TEISINIS POLICIJOS PAREIGŪNO STATUSAS IR TARNYBOS POLICIJOJE YPATUMAI

PIRMASIS SKIRSNIS

POLICIJOS PAREIGŪNO STATUSO ĮGILIJIMAS

20 straipsnis. Policijos pareigūno statusas

1. Policijos pareigūno statusą įgyja asmuo, Statuto nustatyta tvarka priimtas į pareigūno pareigas.
2. Policijos pareigūno statusą įrodo tarnybinis pažymėjimas, tarnybinė uniforma arba pareigūno tarnybinis ženklas. Kursanto, studento statusą įrodo kursanto ar studento pažymėjimas.
3. Kursanto pažymėjimo pavyzdį tvirtina policijos generalinis komisaras.
4. Asmenys už neteisėtą pareigūno tarnybinio pažymėjimo, tarnybinės uniformos ir jos skiriamųjų ženklų ar pareigūno tarnybinio ženklo, kursanto pažymėjimo naudojimą atsako įstatymų nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS

PAREIGŪNŲ ĮGALIOJIMAI, TEISĖS IR PAREIGOS

21 straipsnis. Pareigūnų įgaliojimai

Įgyvendindamas policijos uždavinius, pareigūnas turi teisę duoti sau nepavaldiems asmenims teisėtus nurodymus ar pateikti reikalavimus, o jeigu asmenys jų nevykdo ar priešinasi, panaudoti prievartą. Pareigūno reikalavimai ir nurodymai turi būti vykdomi nedelsiant. Teisėti ir pagrįsti pareigūnų reikalavimai ar nurodymai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniais. Už šių reikalavimų ar nurodymų nevykdymą asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Bendrosios pareigūnų teisės

1. Pareigūnas, atlikdamas jam nustatytas funkcijas, turi teisę:

1) įtardamas, kad padarytas administracinis teisės pažeidimas (nusižengimas) ar nusikalstama veika, ir kitais įstatymų nustatytais atvejais tikrinti su tuo susijusių asmenų, transporto priemonių, krovinių, ginklų ar kitų daiktų dokumentus ir laikinai, kol teisės aktų nustatyta tvarka bus priimtas sprendimas, juos paimiti;

2) įstatymų nustatyta tvarka sulaikyti ir pristatyti į policijos ar kitų institucijų tarnybinės patalpas asmenis, padariusius administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ar nusikalstamą veiką, įtariamus jų padarymu, asmens tapatybei nustatyti, sulaikytų asmenų apžiūrai ar kratai, jų turimų daiktų patikrinimui atlikti, protokolams, aktams, pranešimams surašyti ar kitiems įstatymų nustatytiems veiksams atlikti;

3) siekdamas užtikrinti viešąją tvarką, sulaikyti asmenis, padariusius nusikalstamą veiką ar įtariamus jos padarymu, ar asmenis, kurie slepiasi nuo teisėsaugos institucijų, gelbėti žmogaus gyvybę, sveikatą ar turtą, taip pat siekdamas užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai, be patalpos savininko ar gyventojų sutikimo, be teismo sprendimo bet kuriuo paros metu įeiti į fiziniams ar juridiniams asmenims, organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniais priklausančias gyvenamąsias ir negyvenamąsias patalpas, teritorijas, patekti į transporto priemones. Atsisakius paklusti, pareigūnas turi teisę prievarta atidaryti patalpas ir transporto priemones. Ši teisė taip pat suteikiama stichinės nelaimės ar katastrofos atvejais, ekstremaliosios situacijos metu, šalinant užkrečiamųjų ligų židinius. Teisė patekti į transporto priemonę suteikiama ir tais atvejais, kai pareigūno reikalavimui nepaklūsta asmuo, padaręs administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ar įtariamą jo padarymu. Apie šiuos veiksmus per 24 valandas pranešama prokurorui;

4) šio įstatymo nustatyta tvarka panaudoti prievartą;

5) važiuodamas į įvykio vietą, persekiodamas asmenį, padariusį nusikalstamą veiką ar įtariamą jos padarymu, veždamas asmenį, kuriam būtina neatidėliotina medicinos pagalba, į sveikatos priežiūros įstaigą ar kitais neatidėliotiniais atvejais nekliudomai ir nemokamai naudotis visomis transporto ir ryšių priemonėmis, priklausančiomis fiziniams ar juridiniams asmenims, organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniais (išskyrus diplomatinį ar konsulinį įstaigų transportą). Transporto ar ryšio priemonės savininko reikalavimu policija vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka atlygina jam padarytus nuostolius;

6) laikinai apriboti asmenų ar transporto priemonių patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą, sustabdyti atliekamus darbus, apriboti ar keisti eismo tvarką, kai kyla pavojus gamtai, viešajai tvarkai, asmens ar valstybės saugumui;

7) įtardamas, kad nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo (nusižengimo) padarymu įtariamą asmuo yra neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, Vyriausybės nustatyta tvarka tikrinti, ar jis yra neblaivus ar apsvaigęs, taip pat neleisti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmeniui ar asmeniui, neturinčiam teisės vairuoti arba dėl sveikatos būklės keliančiam pavojų saugiam eismui, vairuoti transporto priemonę;

8) vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka uždrausti asmenims, kurie turi galiojančią administracinę nuobaudą už susirinkimų ir kitų masinių renginių tvarkos pažeidimus ar yra duomenų, kad jie gali sukelti masinius neramumus ar riaušes, patekti į masinius renginius;

9) policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka uždrausti eksploatuoti transporto priemones, kurių konstrukcija arba techninė būklė neatitinka galiojančių Kelių eismo taisyklių, normatyvų ar standartų;

10) kai pažeistos gamybos, perdirbimo, įgijimo, laikymo (saugojimo), vežimo, nešiojimo, realizavimo ar naudojimo taisyklės, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka paimiti iš fizinių ar juridinių asmenų, organizacijų, neturinčių juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padalinių šaunamuosius ginklus, šaudmenis, sprogmenis, jų dalis, sprogstamąsias, narkotines ir kitas medžiagas, priemones ar daiktus, kuriems gaminti, įsigyti, laikyti (saugoti), nešioti reikalingas leidimas arba licencija, ar kitaip apriboti jų naudojimą;

11) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka reikalauti ir nemokamai gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, taip pat kitų juridinių asmenų, organizacijų, neturinčių

juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padalinių ir fizinių asmenų informaciją, būtiną policijos uždaviniams įgyvendinti;

12) asmens sutikimu ir (ar) įstatymų nustatytais atvejais fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus;

13) be asmens sutikimo policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka fotografuoti asmenis, kurių tapatybė nenustatyta, bejėgiškos būklės asmenis, neatpažintus lavonus, rizikos grupės asmenis, laikinai sulaikytus asmenis, juos matuoti, aprašyti jų išorės požymius, daryti garso ar vaizdo įrašus, imti pirštų atspaudus, ėminius genetiniam tipizavimui ar pavyzdžius lyginamajam tyrimui ir identifikavimui atlikti, taip pat tvarkyti šiuos duomenis.

2. Pareigūnas turi ir kitų įstatymuose jam suteiktų teisių.

23 straipsnis. Pareigūnų teisės įgyvendinant nusikalstamų veikų ar administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevenciją

Pareigūnas, įgyvendindamas nusikalstamų veikų ar administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevenciją, turi teisę:

1) lankytis gyvenamosiose patalpose, kuriose gyvena rizikos grupės asmenys, kviešti ir (ar) pristatyti juos į policiją prevencinio pokalbio, kviešti ir (ar) pristatyti į policiją, taip pat oficialiai įspėti rizikos grupės ir kitus asmenis dėl neleistino priešingo visuomenės ar jos narių interesams elgesio;

2) įeiti į gyvenamąsias ar kitas patalpas, kai įtariama, kad jose gali būti laikomi ar gyventi neteisėtai Lietuvos Respublikoje esantys užsieniečiai, ar kai įtariama, kad užsieniečio sudaryta santuoka gali būti fiktyvi;

3) bet kuriuo paros metu įeiti į nuteisto asmens ar asmens, kuriam paskirta kardomoji priemonė – namų areštas, ar asmens, kuriam taikomos prevencinio poveikio priemonės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, gyvenamąsias patalpas, kai tai yra susiję su teismo priimto nuosprendžio ar paskirto įpareigojimo vykdymu, tikrinti ten esančių asmenų dokumentus, taip pat kviešti ir (ar) pristatyti jį į policiją, kontroliuoti, kaip jis laikosi įstatymų ir (ar) teismo nustatytų apribojimų;

4) pristatyti į sveikatos priežiūros įstaigą priverstiniam patikrinimui ar kitoms nustatytoms profilaktinėms priemonėms atlikti asmenį, įtariamą nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo (nusižengimo) padarymu, taip pat rizikos grupės asmenį, kai įtariama, kad jis neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, ar asmenį, kuris turi psichinės ligos požymių, kelia grėsmę savo, kitų asmenų ar pareigūno saugumui;

5) kai yra pakankamas pagrindas manyti, kad gali būti padarytas administracinis teisės pažeidimas (nusižengimas), nusikalstama veika ar kitaip sutrikdyta viešoji tvarka, taip pat atliekant pasislėpusių asmenų paiešką, tikrinti asmenų, transporto priemonių, krovinių, daiktų dokumentus, nustatyti asmens tapatybę, stabdyti transporto priemones, apžiūrėti asmenis, transporto priemones, kitus daiktus ir priemones, kviešti asmenis į policijos tarnybines patalpas;

6) pristatyti asmenį, kuriam reikalinga būtinoji socialinė pagalba, į policijos ar kitų valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų tarnybines patalpas arba kitų asmenų jų sutikimu patalpas jo asmens tapatybei nustatyti ir būtinai socialinei pagalbai suteikti.

24 straipsnis. Pareigūnų teisės atskleidžiant ir tiriant nusikalstamas veikas ar administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus)

Pareigūnas, tirdamas nusikalstamas veikas, administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus) ar turėdamas duomenų, kad nusikalstama veika ar administracinis teisės pažeidimas (nusižengimas) yra rengiamas, daromas ar buvo padarytas, teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais turi teisę:

1) tikrinti visų rūšių įmonių, įstaigų ir organizacijų ūkinę, komercinę, finansinę ar kitokią veiklą, materialinių vertybių, prekių saugojimo būklę, jų įgijimo, gamybos, laikymo, naudojimo ir realizavimo teisėtumą, gamybinės, administracinės ir kitas, įskaitant užplombuotas, patalpas;

2) tikrinti į įmonių, įstaigų, organizacijų teritoriją įvažiuojančias ir iš jos išvažiuojančias transporto priemones, fiziniams ar juridiniams asmenims, organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniams priklausančiose transporto priemonėse esančius krovinius ir daiktus;

- 3) susipažinti ir paimti buhalterinės apskaitos, personalo, patikrinimų, revizijų medžiagas, kitus dokumentus, žaliavas, produkcijos, prekių pavyzdžius, kitus daiktus;
- 4) gauti iš vadovų, pareigūnų, materialiai atsakingų ir kitų asmenų duomenis, paaiškinimus dėl nusikalstamų veikų ar administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų);
- 5) apžiūrėti transporto priemonę, asmenį ir jo bagažą;
- 6) įeiti į visų rūšių įmonių, įstaigų, organizacijų patalpas jų darbo metu, o ne darbo metu – su tos įmonės, įstaigos ar organizacijos vadovu arba jo atstovu, savininku arba jo atstovu;
- 7) pagal kompetenciją vykdyti kriminalinę žvalgybą, atlikti ikiteisminį tyrimą, administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) tyrimą;
- 8) policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka atlikti apyvartoje neteisėtai esančių akcizais apmokestinamų prekių ar naminių alkoholinių gėrimų, taip pat legalioje apyvartoje esančių prekių arba teikiamų paslaugų kontrolinius pirkimus.

25 straipsnis. Pareigūnų pareigos

1. Pareigūnas privalo:
 - 1) gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti jo teises ir laisves;
 - 2) gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinių priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar administraciniam teisės pažeidimui (nusižengimui), įvykio vietai ir įrodymams apsaugoti, nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo (nusižengimo) liudininkams nustatyti, sulaikyti ir (ar) pristatyti į policijos įstaigą asmenį, padariusį nusikalstamą veiką ar administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ar įtariamą jų padarymu, ir policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka pranešti apie tai policijai. Šiame punkte nustatyti reikalavimai (išskyrus reikalavimą pranešti apie tai policijai) netaikomi pareigūnui tais atvejais, kai šios pareigos atlikimas iš esmės pakenktų policijos uždavinių įgyvendinimui;
 - 3) užtikrinti sulaikyto ar pristatyto į policijos įstaigą asmens teises ir teisėtus interesus, suteikti neatidėliotiną pagalbą nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos, administracinio teisės pažeidimo (nusižengimo) ar bejėgiškos būklės asmeniui;
 - 4) imtis visų galimų priemonių asmens, valstybės, nevyriausybinių ar kitų organizacijų turtui gelbėti ekstremaliųjų situacijų atvejais;
 - 5) laikyti paslapyje jam patikėtą įslaptintą (arba valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančią) informaciją, jeigu ko nors kita nereikalauja tarnybinių pareigų atlikimas.
2. Pareigūnas privalo atlikti ir kitas įstatymuose jam nustatytas pareigas.
3. Atlikdamas tarnybines pareigas, pareigūnas privalo prisistatyti. Kai pareigūnas neturi skiriamųjų ženklų (pareigūno tarnybinio ženklo ar yra be tarnybinės uniformos) arba kai asmuo reikalauja, pareigūnas privalo parodyti tarnybinių pažymėjimą.

TREČIASIS SKIRSNIS PRIEVARTOS PANAUDOJIMAS

26 straipsnis. Prievartos panaudojimo sąlygos

1. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, kai būtina užkirsti kelią nusikalstamai veikai ar administraciniam teisės pažeidimui (nusižengimui), sulaikyti nusikalstamą veiką ar administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) padariusį asmenį ir kitais atvejais, saugant ir ginant asmens, visuomenės, valstybės teisėtus interesus. Prievarta, dėl kurios žmogaus sveikata gali sutrikti ar jis gali mirti, gali būti naudojama tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai atlikti, ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinėjimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos. Prievartos rūšį ir jos naudojimo mastą pasirenka pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį ir individualias pažeidėjo savybes. Naudodamas prievartą, pareigūnas privalo stengtis išvengti sunkių padarinių.
2. Prieš naudodamas fizinę prievartą arba specialiąsias policijos priemones, pareigūnas privalo įspėti apie šį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti pareigūno reikalavimus ar nurodymus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai įspėti yra neįmanoma.
3. Pareigūnas prirėkęs gali panaudoti bet kokias priemones, būtinas policijos funkcijoms įgyvendinti.

4. Apie pareigūno panaudotą prievartą, dėl kurios asmuo mirė arba buvo sutrikdyta jo sveikata, nedelsiant pranešama prokurorui.

5. Pareigūnai neatsako už žalą, atsiradusią dėl teisėto prievartos panaudojimo.

27 straipsnis. Prievartos panaudojimo pagrindai

1. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą:

1) gindamasis ar gindamas kitus asmenis, nuosavybę, kitas teises, visuomenės ar valstybės interesus nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo kėsینimosi ar pavojaus;

2) sulaikydamas, pristatydamas, konvojuodamas ar atvesdindamas asmenį, padariusį nusikalstamą veiką ar administracinę teisės pažeidimą (nusižengimą) ar įtariamą jų padarymu, taip pat asmenį, kuris vengia sulaikymo, pristatymo, konvojavimo ar atvesdinimo, arba sulaikius ar pristatant asmenį, siekdamas užtikrinti savo ar kitų asmenų saugumą;

3) kai kėsinamasi į policijos saugomą asmenį, objektą, transporto priemonę, specialiąsias policijos priemones ar kitą policijos turtą;

4) riausių ar grupinių veiksmų, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka, metu;

5) prieš transporto priemonę, kai jos vairuotojas nepakluso pareigūno aiškiai išreikštam reikalavimui sustoti;

6) kai būtina išlaisvinti įkaitus ar užkirsti kelią teroro aktui;

7) pabėgimo konvojuojant ar iš laisvės atėmimo vietų ar areštinių atvejais;

8) prieš asmenį, kai šis bando naudoti prievartą arba artinasi prie pareigūno ir neklauso reikalavimo laikytis nurodyto atstumo;

9) patekdamas į patalpas ar transporto priemonę, kad sulaikytų asmenį, įtariamą nusikalstamos veikos padarymu arba ją padariusį, taip pat asmenį, padariusį administracinę teisės pažeidimą (nusižengimą);

10) prieš gyvūną, kuris kelia grėsmę policijos pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Draudžiama naudoti fizinę prievartą ir specialiąsias policijos priemones, išskyrus antrankius arba surišimo priemones, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie neįgalūs ar nepilnamečiai (jeigu jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių), išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu arba kai šių asmenų grupė užpuola ir šis užpuolimas kelia grėsmę žmonių gyvybei ar sveikatai.

3. Pareigūnas turi teisę tarnybine transporto priemone blokuoti arba taranuoti kitą transporto priemonę, kurios vairuotojas ar kitas joje esantis asmuo nepaklūsta aiškiai išreikštam pareigūno reikalavimui ir (ar) savo veiksmais kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, taip pat siekdamas sulaikyti asmenį, padariusį nusikalstamą veiką ar administracinę teisės pažeidimą (nusižengimą) ar įtariamą jų padarymu. Pareigūnas, kuris tarnybine transporto priemone blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę, jeigu dėl to kyla grėsmė asmenų gyvybei ar sveikatai, po šių veiksmų turi neatidėliodamas imtis priemonių padariniams pašalinti.

4. Specialiųjų policijos priemonių naudojimo tvarką nustato policijos generalinis komisaras.

28 straipsnis. Specialiosios policijos priemonės – šaunamojo ginklo panaudojimas

1. Kai kita prievarta yra neveiksminga ar negalima ir yra šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje nustatyti pagrindai, policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą.

2. Pareigūnas, manydamas, kad gali tekti panaudoti šaunamąjį ginklą, turi teisę išimti šaunamąjį ginklą iš dėklo ir parengti jį panaudoti. Pareigūnas turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą, išsikviesti pagalbą.

3. Draudžiama naudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie neįgalūs, prieš nepilnamečius, jeigu jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola šių asmenų grupę ir (ar) šis užpuolimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS TARNYBOS POLICIJOJE YPATUMAI

29 straipsnis. Pareigūnų rotacija

Policijos įstaigų vadovai ir vadovų pavaduotojai, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, taip pat biurų, apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų, policijos komisariatų vadovai ir vadovų pavaduotojai į pareigas skiriami 5 metų laikotarpiui. Jiems Statute nustatyta tvarka taikoma rotacija.

IV SKYRIUS POLICIJOS FINANSAVIMAS

30 straipsnis. Policijos finansavimas

1. Policija finansuojama iš valstybės biudžeto. Policijai skiriamų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojas yra policijos generalinis komisaras.

2. Policijos įstaigų ir savivaldybių institucijų susitarimu kuriamos ir įgyvendinamos bendros nusikalstamumo prevencijai, gyventojų gyvybės, sveikatos ir turto, taip pat viešosios tvarkos apsaugai skirtos programos, finansuojamos iš savivaldybių biudžetų. Savivaldybių institucijos iš savo biudžeto gali finansuoti ir kitas policijos įstaigų įgyvendinamas programas, susijusias su vietos gyventojų saugumo užtikrinimu.

3. Policijos poreikiams gali būti naudojamos ir kitos įstatymų nustatyta tvarka gautos lėšos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
policijos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje (OL 2008 L 210, p. 1).

2. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/616/TVR dėl Sprendimo 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje, įgyvendinimo (OL 2008 L 210, p. 12).

3. 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/617/TVR dėl Europos Sąjungos valstybių narių specialiųjų intervencijos padalinių bendradarbiavimo krizinėse situacijose gerinimo (OL 2008 L 210, p. 73).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-887](#), 2002-05-16, Žin., 2002, Nr. [54-2116](#) (2002-05-31)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1504](#), 2003-04-17, Žin., 2003, Nr. [42-1910](#) (2003-05-01)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 12 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja 2003 m. gegužės 1 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1773](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. [104-4643](#) (2003-11-05)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 6, 12 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-603](#), 2006-05-11, Žin., 2006, Nr. [60-2118](#) (2006-05-27)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6(1) BEI 6(2) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1704](#), 2008-07-15, Žin., 2008, Nr. [87-3464](#) (2008-07-31)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO ANTROJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR 11, 12, 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, įsigalioja 2008 m. spalio 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-444](#), 2009-10-22, Žin., 2009, Nr. [130-5637](#) (2009-10-31)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 1, 2, 3, 6(2), 7, 11, 12, 15, 16, 18, 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1335](#), 2011-04-19, Žin., 2011, Nr. [52-2510](#) (2011-05-03)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 12 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1900](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. [5-140](#) (2012-01-07)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2256](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. [122-6115](#) (2012-10-20)

POLICIJOS VEIKLOS ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1162](#), 2014-09-25, paskelbta TAR 2014-10-03, i. k. 2014-13591

Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo Nr. VIII-2048 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1765](#), 2015-06-09, paskelbta TAR 2015-06-15, i. k. 2015-09301

Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo Nr. VIII-2048 18 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1856](#), 2015-06-25, paskelbta TAR 2015-07-03, i. k. 2015-10818

Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo Nr. VIII-2048 pakeitimo įstatymas